

צ'ון תורני שכונ'י

בעז'הי"ת אי-אדלה ששל תגדדו

גליון 720

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ז

פרשת השבוע
פרשת נח

בפתח האהל

נח נצטווה להכניס לתיבה את כל סוגי בעלי החיים שהיו בעולם. חוץ מבעלי החיים הכניס נח גם מזון לכולם, כדי שיוכלו להתקיים בזמן המבול. אך חוץ מהאוכל שהכניס נח לתיבה, הוצרך נח גם להכניס שתילים וזרעים מכל סוגי הצמחים הקיימים בעולם, כדי שיהיה קיום לצומח לאחר המבול.

שתיל אחד ויחיד לא הצליח נח להכניס לתיבה – זית. שתילו של הזית, כך מגלים לנו חכמים במדרש, אינו יכול להחזיק מעמד ללא אדמה טבעית ליותר מפרק זמן של שנים עשר חודשים. מכיוון שהמבול נמשך תקופה של שנה שלימה, לא הכניס נח לתיבה את עץ הזית. נו, מילא, חשב נח בליבו – גם עולם ללא הזית – הוא עולם...

לאחר שנגמר המבול רצה נח לשלוח את היונה מחוץ לתיבה כדי שתראה האם המים קלו והתייבשו מעל פני האדמה. להפתעתו המרובה של נח חזרה אליו היונה כשבפיה עלה של זית!

המוח של כולנו עובד שעות נוספות. אנו רוצים להשיג דברים רבים ככל הניתן, להספיק עוד ועוד פעולות וליהנות מחיים עשירים ומגוונים יותר. אך דבר אחד בל נשכח, "הגזירה אמת והחריצות שקר": אלוקים גוזר על האדם מראש נתונים שאינם משתנים. כמה אוכל יהיה לו, כמה כסף הוא ירוויח השנה, האם הוא יהיה בריא כשור, או חלילה יצטרך לתרופות. מה שגזר בורא העולם יקרה בכל מצב. אמנם, מאיתנו נדרש לעשות "השתדלות", לעשות פעולה טבעית קטנה כדי להיות שותפים לתהליך. לא אנחנו קובעים את הפרנסה או הבריאות. אם נשתדל יותר או פחות – לא בזה זה תלוי. גם נח חשב שאם הוא לא יכניס לתיבה את שתיל עץ הזית, העולם שלאחר המבול יהיה עולם נטול זיתים. אבל מהיונה למדנו מוסר השכל, אתה תעשה את המוטל עליך, ובורא העולם יעשה את שלו.

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

כי אותך ראיתי צדיק לפני".

הרה"ג ר' יצחק זילברשטיין שליט"א מביא מהמדרש (בראשית רבתי) מיסודו של רבי משה הדרשן: נאמר על נח: "כי אותך ראיתי צדיק לפני", למה צדיק? לפי שהיה עושה צדקות עם כל אשר היו בתבה. אמרו: בתחלה, בימי אדם הראשון, היו החתול והעכבר בביתו של אדם הראשון שותפים זה עם זה. יום אחד נכנסה תחרות בלבו של העכבר על החתול, והלך אצל אדם, אמר לו: 'אדוני, תן לי רשות על החתול להרגו, שהוא גנב'. אמר לו אדם: 'הואיל וספרת עליו לשון הרע – תהיה לו למאכל', מיד קפץ החתול על העכבר והרגו. כיון שראו בניו של העכבר כן, ברחו לסעיפי ההרים ולנקיקי הסלעים ולחורי העפר. כשבא נח להכניס לתבה, יום אחד היו החתול ונקבתו עומדין זה אצל זה. אמר החתול לנקבתו: 'זכורני כשהייתי תינוק, הביא לי אבא ממשפחתו של זה ואכלתיו, והיה טוב למאכל, עכשיו ארדוף אחריו ואשיגנו ואכלנו', כיון שמע עכבר נס מפניו, ורדף החתול אחריו ונעשה לו נס, ונזדמן לו חור אחר ונכנס לשם. הכניס החתול פיו בחור ונשכו העכבר, והחתול קרע בצפרנו שפתו. אחר שעה הלך העכבר אצל נח אמר לו: 'איש צדיק, עשה לי צדקה, ותפר לי מה שקרע החתול אויבי'. אמר לו: 'לך והבא לי נימת שערך, ומצאו ישן ותפס משערו והביא לנח ותפר קרעו. עד כאן דברי המדרש. יש בזה מוסר השכל, עד כמה גדול עונשו של מדבר לשון הרע, כי הרי העכבר אמר את האמת וקבל את עונשו, שעד סוף כל הדורות יהיו צאצאיו נרדפים! (ומתוק האור)

זמני השבת
הזקת נרות
מוצאי שבת
6:39
5:41
נ"ג לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
לית: 7:18

אָהַל הַהֵלֶלֶת

בגמרא במסכת ברכות (דף נד.) אמרו, שכל אדם שנעשה לו נס, בכל פעם כשהוא עובר במקום שנעשה לו נס, עליו לברך: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שעשה לי נס במקום הזה". וכן אמרו שם בגמרא, שהיה אדם אחד שהלך בדרום נהר פרת, ובא אריה לטרוף אותו, ונעשה לו נס והוא ניצל מן האריה. לאחר מכן בא לפני רבא וסיפר לו מה שעבר עליו. אמר לו רבא, בכל פעם שתגיע לאותו מקום בדרום נהר פרת, עליך לברך "ברוך שעשה לי נס במקום הזה".

ומכאן למדנו שכל אדם חייב להודות לה' יתברך על נסיו שבכל יום עמו. ובפרט על מאורעות יוצאי דופן שעוברים על האדם.

אולם לא על כל נס שנעשה לאדם עליו לברך "שעשה לי נס במקום הזה", אלא על נס "היוצא ממנהג העולם" בלבד. וכמו שפסק מרן השלחן ערוך (סימן ריח), שאין לברך ברכת שעשה לי נס, אלא על נס היוצא ממנהג העולם. כמו אדם שהלך במדבר והתנפל עליו אריה להרגו, שאז בודאי ההצלה היא ניסית, ועל נס כזה יש לברך בשם ה' "שעשה לי נס במקום הזה".

אבל על דברים אחרים שקוראים לאדם, לדוגמא, מי שנפל אל עבר פסי הרכבת, והספיק לברוח משם כמה שניות לפני שעברה הרכבת, הרי אין זה נס היוצא ממנהגו של עולם, ואין לברך עליו "שעשה לי נס במקום הזה". וכן מי שנקלע למקום שירו שם יריות, והיריות לא פגעו בו, אינו יכול לברך ברכה זו, שהרי אין זה דבר החורג ממנהגו של עולם.

וזו לשון מרן הרב עובדיה זצ"ל בענין זה: מי שנעשה לו נס היוצא ממנהג העולם, כגון שנפלה עליו תקרה או אבן גדולה, שבדרך הטבע עלול הוא למות, או שנפל תחת גלגלי מכונית, וניצול ממוות, בכל עת שיגיע למקום ההוא יברך: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שעשה לי נס במקום הזה". וכל יוצאי ירכיו, כלומר בניו ובנותיו ונכדיו ונכדותיו, כאשר יגיעו למקום זה, יברכו "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שעשה נס לאבינו במקום הזה". אבל על נס שהוא ממנהג העולם, כגון שבאו עליו גנבים בלילה ובא לידי סכנה, או שירו עליו יריות ולא פגעו בו, אינו מברך "שעשה לי נס". וברכה זו אפשר לברך רק פעם אחת בשלושים יום.

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

"אלה תולדות נח נח איש צדיק"

רבי שלמה מוילקומיר, תלמידו של הגר"א מוילנא, היה מדקדק בכל מילה בדברי רש"י ומוצא בהם פנינים ומרגליות. בילדותו, כשלמד עם רבו את פרשת נח והגיעו לפסוק זה, קרא המלמד את דברי רש"י, יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, ויש שדורשים אותו לגנאי. תמה הילד הפעוט והקשה, אם הכתוב אומר בפרוש שנה היה איש צדיק, כיצד אפשר לדרוש אותו לגנאי? נבדק המלמד, אולם הילד השיב בעצמו לאחר רגעים מספר תשובה נפלאה. צדיק שדורשים אותו לגנאי, בודאי איננו צדיק, אולם גם צדיק שכולם דורשים אותו רק לשבח, גם עליו יש לפקפק אם אמנם צדיק הוא, שהרי "אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" ואם על נח יש לו דורשים לשבח ולגנאי כאחד, הריהו בודאי הוא איש צדיק...

"ויעש נח ככל אשר צווה אותו אלוהים כן עשה"

יש להבין, מדוע התורה מציינת לשבח את נח, שעשה ככל אשר צווה אותו אלוהים, וכי היינו מצפים ממנו שינהג באופן אחר? והלא נצטווה להיכנס מפני מי המבול, הוא וכל החיות האמורות להגיע אליו, ולצייד את התיבה במזון לכל הנמצאים בה לזמן – ממושך, האם באמת היתה אפשרות שנה לא יעשה זאת? ועוד, בפסוק שלפניו מסופר על ציווי ה' לנח בנוגע למזון בתיבה: "ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה". מדוע נאמר לנח "קח לך", הרי משמעות הדברים היא, שיקח רק לו לעצמו, ואיך זה מתיישב עם הנאמר בסוף הפסוק: "והיה לך ולהם לאכלה"?

מכוח זה דייק בספר ליקוטי ריצב"א, שה' יתברך הורה לנח להצטייד במזון שיספיק לבני האדם הנמצאים בתיבה, והוא בעצמו, ה' יתברך ידאג לכך שהמזון שהוכנס עבור נח ובני משפחתו, יספיק גם עבור כל בעלי החיים שבתיה. עתה נתבונן, נח מצווה להכניס לתיבה כל כך הרבה חיות טורפות ומסוכנות כגון: דובים, אריות, נמרים, טיגריסים וכו'. ועליו לקחת אוכל רק עבורו ועבור משפחתו, האין זה ניסיון גדול ונורא? הלא אם יחסר מזון לחיות, נקל לשער מה תהיה תגובתם המהירה, ובכל זאת נח התגבר על כל החששות, ואולי גם הרגיע את אשתו ובניו וכלותיו. הוא עמד במבחן כלל לא פשוט. לכן משבחת אותו התורה ואומרת: "ויעש נח ככל אשר צווה אותו אלוהים כן עשה", כלומר, נח עמד בניסיון גדול. (פניני עין חמד)

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה... ומן הבהמה אשר לא טהורה היא שניים..."

בילקוט הגרשוני מובא, כי לא רק בבעלי חיים קיים הבדל מהותי כל כך בין הטהורים לשאינם טהורים. הבדל זה קיים גם בין בני אנוש. איש טהור עסוק בנתינה תמידית לאחרים ולעצמו מסתפק בקב חרובים, והאיש שאינו טהור עסוק כל העת בנטילה ואינו מתחשב באחרים. סיפר רבי שלמה לווינשטיין שליט"א, מעשה שהיה עם רבי אייזיק שר זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקה. באחד הימים הלך ראש הישיבה לסדר עניין כלשהו ונלווה אליו אחד התלמידים. כשהגיעו לפינת רחוב, הופיעה מן הצד השני אשה צעירה עם עגלה ותינוק בתוכה, ומרוב מהירות כמעט ופגעה ברבי אייזיק. האשה נבהלה מאוד ומרוב בלבול לא אמרה אף מילת התנצלות. הגיב בחור ואמר: "היא חושבת שזו רשות היחיד. איך אפשר לרוץ ככה ברשות הרבים, איה מידת הדרך ארץ"? אמר לו רבי אייזיק: "אני מדבר אל עצמי ואם תרצה תוכל להקשיב". "אני חושב, מה עשיתי היום בשביל עצמי ומה בשביל אחרים. קמתי בבוקר בשביל עצמי, וכי אשאר במיטה כל היום? התלבשתי כדי שלא יהיה לי קר. הלכתי להתפלל, כי יש לי כמה דברים לבקש מהקב"ה. אחרי התפילה אכלתי ארוחת בוקר, כדי שלא אהיה רעב. ישבתי קצת ללמוד גמרא, כי אם לא אלמד, כיצד תראה הצורה היהודית שלי? ועכשיו הלכתי לסדר איזה עניין. כך הגיעה השעה 11 בבוקר ואני לא עשיתי היום דבר בשביל אחרים. הכל בשביל עצמי. לעומת זאת, האשה הצעירה לא ישנה כל הלילה כדי לטפל בתינוק שלה, וכשסוף סוף נרדמה, קמה בבהלה בשש וחצי, שלחה את בעלה להתפלל במניין, ולקחה על עצמה את העול של סידור הילדים והבית. לקראת שליחתם לבית ספר הכינה סנדוויצ'ים, העירה את הילדים, הלבישה את זה ורחצה את זה וחיפשה את נעליה של השלישי. כשסוף סוף התרוקן הבית, נעמדה להכין משהו לארוחת הצהרים, שיהיה לילדים אוכל מוכן כשיחזרו הביתה בצהרים, ואז רצה להביא את הילד אל המטפלת, כי יש לה מילוי מקום בבית ספר, בשביל להביא כמה פרוטות הביתה. האם אני, שלא עשיתי היום דבר בשביל מישהו אחר, יכול להטיף מוסר, למי שעדיין לא עשתה היום דבר בשביל עצמה?"

"כי מלאה הארץ חמס"

בתקופה האחרונה לחייו של הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל, היתה בבית שאלה של פיקוח נפש, והוא הוצרך להתקשר לרופא בכיר שהכירו, שיבוא מיד לביתו, והיה זה באמצע הלילה. הוא ביקש מנכדו שהיה לצידו, שיביא לו את ספר הטלפונים לראות במדויק את המספר... שאלו הנכד: "הרי סבא מתקשר אליו בתדירות כה גבוהה וזוכר את המספר בעל פה, ומדוע צריך את הספר?...!!" הוא השיב בתחושת פליאה: "עם הזיכרון שלי אני אכן רשאי להשתמש ביום, אך באישון לילה, אם אני טועה במספר אחד אני עלול להעיר משפחה שלימה, שם צריך אחריות לבדוק שהמספר מדויק בתכלית כדי שלא אכשל."

"והנה עלה זית טרף בפיה"

אמרה היונה יהיו מזונותיי מרורין כזית בידו של הקב"ה ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם" (רש"י). דין תורה הגיע לפני רבה של לעמבערג, חתן וחונתו. החתן טוען: "חותני הבטיח לי שאהיה סמוך על שולחנו ויספק את כל מזונותיי לאחר הנישואין, כדי שאוכל לשקוד על תלמודי ואהיה בקי בכל השי"ס. עתה חוזר הוא בו מהבטחתו ורוצה שאצא לעבוד ואמצא את מחייתי בכוחות עצמי". הפנה רבה של לעמבערג את מבטו אל החותן ורצה לדעת מה הוא משיב על טענת החתן. "משנה מפורשת היא", הצטדק החותן, "טוב תלמוד תורה עם דרך ארץ. אין זה מתאים שחתני ירצה ללמוד את השי"ס תוך שהוא עובר על משנה מפורשת"..." "צודק הנך בדבר המשנה שציטטת", שטף חיוך את פני רבה של לעמבערג בדברו אל החותן, "אולם מוטב לך לחשוב שנית מה הנך מעדיף: חתן שבקי בכל השי"ס ורק על משנה אחת לא יהיה לו תירוץ הולם, או חתן שבקי במשנה אחת ובכל השי"ס כולו יהיה בור ועם הארץ"..." (במחשבה תחילה)

שבט שלאחר

חג הפסח, החלה בבית הכנסת בסלוצק מחלוקת אם לומר תפילת "אב הרחמים" או לא לומר תפילה זו.

שני הצדדים פנו אז לרבנו ושאלוהו: כיצד יש לנהוג? לשאלתם השיב להם "כפי המנהג." ומה הוא המנהג? הוסיפו בעלי הבתים לשאול. זה הוא המנהג, חלק מן המתפללים אומרים היום "אב הרחמים", וחלק אחר אינם אומרים, ובבית הכנסת מתנהלים על כך וויכוחים.

בטיסה שבה טס האדמו"ר מויזניץ ישב אדם חילוני; ששאל את הגבאים מי זה הרב הזה. כשאמרו לו שזה האדמו"ר מויזניץ, הוא ביקש לומר לו משהו. הגבאים חששו לתת לו לגשת אל הרב, אבל כשהרב ראה שהוא מתעקש הוא ביקש מהגבאים לאפשר לו לגשת. האיש רכן לעבר הרב ואמר לו: אתה האדמו"ר מויזניץ? הרב ענה לו כן. הרב, שתדע שהחלולות שלך משהו.. משהו!!

קצת מאתנו

"ויהי אחר המבול"

נח שולח את היונה לאחר שהעורב הכזיב, ובפעם השנייה היא שבה אליו כשבפיה עלה זית טרף. כשנח רואה את העלה: "וידע נח כי קלו המים מעל הארץ". רעיון נאה ששמעתי יכול להעניק לנו הוראה לחיים. אל הרה"ק רבי יואל מסאטמר זצ"ל, בעל ה"דברי יואל", ניגש יהודי ובפיו הצעה: שהרבי יקים שיכון סאטמר בבני ברק. הרבי התעניין כמה אמור לעלות פרויקט שכזה, והיהודי נקב במחיר. הרבי הפטיר שזהו סכום עצום ואין לו דרך לגייסו. היהודי לא חשב פעמיים ושאל: "ומה עם ביטחון, רבי?"... ה"דברי יואל" חייך ונענה לו בסיפור שאירע עמו לפני מלחמת העולם השנייה: היה זה כאשר הרבי יצא לעיירת נופש לצרכי מרפא, בשבת קודש, באמצע סעודת היום, הגיע רב אחד ששהה אף הוא במקום לבקר. ה"דברי יואל" רצה לכבד את אורחו בכוס יין, אבל מבט אחד בבקבוק גרם לו להסס. הוא עשה חשבון שצריכים עוד לזמן על הכוס בסעודה ואף לשמור יין להבדלה, ואם יכבד כעת את אורחו בכוס יין, היין שבבקבוק ייגמר. מכיון שאין עירוב במקום לא ניתן להביא יין מן החוץ, ולשלוח נכרי להביא יין, זוהי בעיה של "יין נסך". אלא שלהפתעת הרבי, סימן לו הגבאי בתנועת יד חשאית שאפשר לכבד את הרב האורח ביין, ושהרבי יהיה רגוע בקשר ליין להבדלה. "חשבתי לעצמי", אמר ה"דברי יואל" ליהודי, "אם הגבאי חדור בביטחון שהכל יהיה בסדר – דווקא הרבי הוא זה שצריך להיות קטן אמונה!... כיבדתי את הרב בכוס יין". האורח יצא, והגבאי ניגש לשולחן ושלף מכיסו בקבוק יין נוסף. כעת אין שום בעיה של יין להבדלה. אמר ה"דברי יואל" לשואל: "אם יש בקבוק יין בכיס, אין בעיה להיות 'בעל ביטחון'. וכן אני משיב על שאלתך: לו היה לי הכסף הדרוש להקמת שיכון בבני ברק, כי אז גם אני הייתי חדור בביטחון כמוך"... רש"י מביא מדברי המדרש על עלה הזית שהביאה היונה בו ביקשה מהקב"ה: "יהיו מזונותי מרורין כזית בידו של הקב"ה ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם". אומרים בדרך צחות, שכאשר אדם חווה אירוע קשה או מקבל בשורה קשה, ברגע הראשון הוא לא חושב על הקב"ה כלל. הוא שקוע בצער, הוא טובע בטרגדיה שלו ולא מנסה לבדוק כיצד מתמודדים. עובר זמן מסוים, קצר או ארוך, ולפתע חל שיפור. ברגע הזה רוב האנשים מתעודדים: "בעזרת השם", הם מפטירים עם חיוך קטן ותקווה, "יהיה בסדר. אני לא דואג. השם יעזור עד שנעבור את זה"... את הרגע הזה ראה נח אצל היונה: כאשר היונה יודעת שמוכן לה אוכל בתיבתו של נח, אבל היא בוחרת להביא עלה זית, לנפנף בו ולהצהיר שהיא מוכנה ל"מזונות מרורין כזית" והעיקר שיהיו מידי הקב"ה ולא מידי בשר ודם, אם היונה הופכת ל"בעלת ביטחון", אות וסימן הוא שקלו המים מעל הארץ... (במחשבה תחילה)

**לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוה הי"ו
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.**

**סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו**

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 17:40

**בית הכנסת
"יעולי בבל"**
גי'ש הרב יוסף חיים זצ"ל

**תפילות בימי חול: שחרית - 7:30
מנחה - 17:30 ערבית - 18:15**

שיעורי תורה שעה לפני מנחה
יום א' ב' ד' - רב בית הכנסת
הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א

**יום ג' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ה' - הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' - הרב רפאל עגוב שליט"א**
בשעה 20:00

תפילות שבת קודש:
(מניין פלג - שה"ש - 16:20 מנחה - 16:35)
שיר השירים - 17:20 מנחה - 17:40
קבלת שבת - 18:00
שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30
מנחה ב' - 17:30 ערבית - 18:20

שיעורי תורה בשבת:
הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן נג'ט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילות שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) 17:35
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

חדש!! ערב שבת
מנחה וקבלת שבת
בפלג --- 16:30

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00